

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 19 (688)

2014 m. birželio 28 d.
Kaina 2,25 Lt
Išėina šeštadieniais

Ignalinoje – istorinis savivaldybės tarybos posėdis

Posėdyje atsisveikinta su ilgamečiu meru Broniu Rope, tapusiu Europos Parlamento nariu, ir išrinktas naujas savivaldybės vadovas

4 p.

Birželio 19 d. įvykusiame neeiliniame Ignalinos rajono savivaldybės tarybos posėdyje taryba vienbalsiai pritarė ilgamečio mero Bronio Ropės atleidimui iš pareigų. Europos Parlamento narys B. Ropė (centre): „Dirbdamas Europos Parlamente nuolatos sieksiu atstovauti tiek Ignalinos rajonui, tiek visos Lietuvos žmonių interesams.“

LSA valdybos posėdyje

Posėdyje nagrinėtos finansų, socialinės paramos ir sveikatos apsaugos įstatymų peripetijos _____ 2 p.

Seniūnai nusiteikę rimtai

Septintajame seniūnų asociacijos suvažiavime aptartos savivaldos problemos ir priimtas kreipimasis į šalies Prezidentę _____ 7 p.

Lietuvos vietos savivaldos sistemos raida

Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto specialistų Broniaus Kleponio ir Algirdo Astrausko analitinis straipsnis apie savivaldos raidą po 1990 m. _____ 13 p.

Utenai – reikšmingas apdovanojimas

Utenos rajono savivaldybei įteiktas aukščiausias Europos Tarybos apdovanojimas „Už kraštovaizdį“ _____ 20 p.

IGNALINOJE – ISTORINIS SAVIVALDYBĖS TARYBOS POSĖDIS

Lina Kovalevskienė

Atsisveikinta su ilgamečiu meru, išrinktas naujas savivaldybės vadovas

Birželio 19 d. įvykusiame neeiliniame Ignalinos rajono savivaldybės tarybos posėdyje priimti svarbūs sprendimai, kuriuos lėmė tai, kad meras Bronis Ropė tapo Europos Parlamento nariu. Taryba vienbalsiai pritarė mero B. Ropės atleidimui iš pareigų. Vėliau, įvykus slaptam balsavimui, buvo priimtas sprendimas dėl savivaldybės mero išrinkimo. Meru išrinktas nuo 1995 metų. mero pavaduotoju dirbęs Henrikas Šiaudinis. Už jį balsavo 13 tarybos narių. Socialdemokratų partijos iškeltas kandidatas Vilius Cibulskas surinko penkis balsus (trys biuleteniai buvo pripažinti negaliojančiais, balsavime dalyvavo 21 tarybos narys).

„Tikrai sunku patikėti, kad šiandien mano paskutinė darbo diena savivaldybėje. Kaip tik šiandien suėjo 24 metai vienas mėnuo ir viena savaitė, kai čia pradėjau dirbti. Buvome jauni, iniciatyvūs, išgyvenome įvairius permainų, sunkumų ir savivaldos kūrimo laikotarpius“, – kalbėjo B. Ropė. Jis prisiminė savo pirmuosius žingsnius savivaldoje, dėkojo kartu dirbusiems žmonėms, džiaugėsi bendrai pasiektais tikslais. Šiandien Ignalina – puikiai sutvarkyta ir įdomi kurortinė vietovė, galinti didžiuotis vienomis mažiausiu Lietuvoje komunalinių paslaugų kainomis, sparčia renovacija, sanatorių paslaugų plėtra ir perspektyvomis. Ignalinos rajono savivaldybei B. Ropė vadovavo šešias kadencijas. Visą tą laiką meras ir jo komanda turėjo didžiulį gyventojų palaikymą, užsitarnautą realiais darbais.

Meras prisiminė, kaip 1979 m., baigęs Kauno technologijos institutą, pagal paskyrimą pradėjo dirbti Vilniaus kuro aparatūros gamykloje gamybos inžinieriumi technologu. Tačiau jau po metų sugrįžo į gimtinę ir įsidarbino Dūkšto kuro aparatūros remonto gamykloje. 1990 m. B. Ropė ėmėsi kitokios darbinės veiklos – buvo paskirtas Ekonomikos ir finansų skyriaus vedėju – Ignalinos rajono savivaldybės valdytojo pavaduotoju, 1992 m. – Ignalinos rajono valdytoju ir pasibaigus kadencijai 1995 m. išrinktas Ignalinos rajo-

no meru. Dirbdamas meru jis ilgą laiką vadovavo Utenos regiono plėtros tarybai, Ignalinos atominės elektrinės regiono plėtros tarybai, Lietuvos savivaldybių asociacijai (buvo jos prezidentas ir vice-prezidentas), buvo įvairių komitetų narys. Nuo 1997 m. B. Ropė yra Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongreso narys, Lietuvos delegacijos sekretorius.

Mero B. Ropės veikla ir nuopelnai įvertinti įvairiais apdovanojimais. Svarbiausi jų šie: 2001 m. išrinktas Utenos apskrities metų žmogumi, 2003 m. – europietiškausiu Ignalinos rajono metų žmogumi. 2004 m. apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi. 2005 m. merui buvo įteiktas Lietuvos savivaldybių asociacijos Auksinės krivulės riterio apdovanojimas. 2011 m. B. Ropė išrinktas geriausiu 2010 metų Lietuvos meru.

„Dirbdamas Europos Parlamente nuolatos sieksiu atstovauti tiek Ignalinos rajonui, tiek visos Lietuvos žmonių interesams. Pirmi žingsniai jau žengti. Prieš kelias dienas prisijungiau prie Žaliųjų frakcijos – Europos laisvosios aljanso grupės, kuri užtikrina parlamentarų galimybę balsuoti laisvai. Taip pat ketinu dirbantis Europos Parlamento Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitete. Tai bus bene pirmas kartas, kai Lietuva turės stiprų balsą šiame mūsų šaliai labai svarbiame komitete“, – sakė B. Ropė.

Henriką Šiaudinį mero rinkimams pasiūlė Valstiečių ir žaliųjų frakcija. Jį pristatęs tarybos narys Arūnas Domininkas Grabazis apibūdino kandidatą kaip labai kompetentingą, sąžiningą ir pareižingą žmogų. 1992 m. H. Šiaudinis buvo išrinktas Ignalinos rajono tarybos pirmininku, nuo 1995 m. paskirtas mero pavaduotoju. Jo kaip mero įgaliojimai prasideda birželio 20 d.

Darbą baigiantį merą B. Ropę ir naujai išrinktą savivaldybės vadovą H. Šiaudinį sveikino ir sėkmės linkėjo tarybos nariai, savivaldybės administracija, seniūnai, savivaldybės įstaigų ir įmonių vadovai. Merui B. Ropėi dėkota už jo iniciatyvas, ryžtą, nuoširdų rūpinimąsi savo kraštu ir atsidavimą jam.

BRONIS ROPĖ: „SAVIVALDA NETURI BŪTI PRAŠYTOJOS VAIDMENYJE“

Jurgis Ambrazas

Europos parlamentaru tapęs buvęs Ignalinos meras Bronis Ropė įsitikinęs, kad savivaldos galimybės Lietuvoje neišnaudotos. „Mes turėtume daug geresnę situaciją, jeigu būtų vykdomi Lietuvos priimti įsipareigojimai – juk mūsų šalis pasirašė Europos vietos savivaldos chartiją“, – sakė politikas.

PRIE ĮGALIOJIMŲ REIKIA LĖŠŲ

Jo požiūriu, savivaldybėms reikia ne vien įgaliojimų. „Linkėčiau, kad ratifikuotos Chartijos būtų laikomasi – savivaldybėms paskirti nuosavi, savarankiški finansai. Tada savivalda galės vykdyti visas pavestas funkcijas, planuoti ateitį, realiai remti ir bendruomenes, ir verslą.“

B. Ropė įsitikinęs tiesioginių merų rinkimų būtinumu. „Dabar svarstomi klausimai dėl tiesioginių rinkimų, kuriuos mes visi palaikome. Manau, kad Seimas neturėtų tik pažaisti su šiuo klausimu. Reikia priimti sprendimus, kurie jau veiktų per kitus savivaldos rinkimus“, – sakė jis. Pasak B. Ropės, merų tiesioginių rinkimų klausimą reiktų išspręsti jau kitų metų Seimo pavasario sesijoje, kad partijų pažadai ir žmonių lūkesčiai imtų pildytis.

Politikas nesiūlo didelių esamų projektų pataisymų: „Esminis

dalykas, kad meras būtų išrinktas tiesiogiai ir turėtų kontaktą su taryba. Žmonės tai suprastų, ir pradžioje to užtektų.“

B. Ropė priminė, kad Savivaldybių asociacija ir pavienės savivaldybės turi galimybę savo finansines teises apginti teismuose: „Tokia praktika yra, tokie žingsniai Lietuvoje buvo padaryti 2001 m., galimybės pasinaudota – savivalda savo teises realiai apgynė. Tačiau centrinei valdžiai nereikėtų laukti tokių dalykų.“

Birželio 16 d. vykusiamoje LSA valdybos posėdyje LSA prezidiumas įteikė B. Ropėi (antras iš dešinės) dovaną – „eurolagaminą“ ir palinkėjo geros kloties

Buvęs Ignalinos meras atkreipė dėmesį, kad savivaldybių finansai dabar yra 2009–2010 metų lygio, o valstybė jau gyvena tarsi krizė būtų pasibaigusi: „Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybių biudžetinės įstaigos turi didelius įsiskolinimus, kurie toliau didėja, o valstybinės biudžetinės įstaigos gyvena beveik be įsiskolinimų, manau, kad reikia kuo greičiau pakeisti Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymą, kuris daug metų svarstomas ir dabar dar teikiamas. Kylant ekonomikai savivaldybėms neturi būti mažinamas finansavimas.“

B. Ropės požiūriu, kadangi savivaldybių išlaidos didėja, joms turi būti paliekama pastovi gyventojų pajamų mokesčio dalis: „Jeigu savivaldybėms pridėdama darbų, reikia pridėti ir pinigų. Savivalda neturi būti prašytojos vaidmenyje. Tai valstybės savarankiško gyvenimo dalis – ir savivaldybių funkcijos gali būti aprūpintos savarankiškais finansiniais išteklių.“

Politiko nuomone, savarankiški finansai leistų įvertinti, kuri savivaldybė dirba geriau, kuri blogiau. „Kai savivalda turės galimybę savarankiškai disponuoti paskirtais pinigais, bus aišku,

kas kaip dirba. Jeigu susitaupys – dirbs kažkokius kitus darbus, jeigu blogai tvarkys ūkį – bus didelės komunalinių paslaugų kainos. Tada bendruomenė galės rodyti pirštu į kaimynus – tvarkykites kaip kaimynai, ir mes gyvensime be skolų.“

NEPAMIRŠ LIETUVOS

Europos Parlamente B. Ropė ketina dirbti Žemės ūkio ir kaimo plėtros komitete. Jo nuomone, tai bus bene pirmas kartas, kai Lietuva turės stiprų balsą šiame mūsų šaliai labai svarbiame komitete. Politikas prisijungė prie Europos parlamento Žaliųjų frakcijos – Europos laisvojo aljanso grupės.

„Manau, pavyks dalį laiko skirti Europos ir ypač Lietuvos regionų reikalams. Šioje srityje pakankamai daug dirbau kaip savivaldybės vadovas, kaip Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidento pavaduotojas, kaip Lietuvos deleguotas narys Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongrese. Tad šioje srityje stengisiusi panaudoti tiek savo patirtį, tiek žinias“, – B. Ropė dalijosi planais su „Savivaldybių žiniomis“.

REGIONŲ KOMITETAS APTARĖ O. ŽERLAUSKIENĖS PAŠIŪLYMUS DĖL ES INTERNETO VALDYMO POLITIKOS

Krokuvoje (Lenkija) birželio 12 d. posėdžiavusi Europos Sąjungos Regionų komiteto (RK) Kultūros, švietimo ir mokslinių tyrimų komisija (EDUC) itin teigiamai įvertino Lietuvos delegacijos narės Odetos Žerlauskienės parengtą diskusinį dokumentą dėl ES interneto valdymo politikos.

Pristatydama darbinį dokumentą O. Žerlauskienė pažymėjo, jog dauguma žmonių, kas dieną interneto naršyklės lange suvesdami raidžių kombinaciją „www“ prasidedantį adresą, net nesusimąsto, kad šią santrumpą reiškiantis World Wide Web protokolas buvo sukurtas visai neseniai – prieš kiek daugiau nei dvi dešimtis metų. Ir dar mažiau žmonių susimąsto apie tai, kad internetas daugelio mūsų gyvenime jau yra įsitvirtinęs taip, kad nebegalime įsivaizduoti, kaip gyvenome be jo. Atsižvelgiant į tokią šiuolaikinės visuomenės priklausomybę nuo interneto, ES, siekdama būti globalia inovacijų lydere, privalo tapti jėga, formuojančia ir globalią jo valdymo strategiją. Savo ruožtu, pažymėjo pranešėja, šioje strategijoje deramą vietą turi užimti daugiau nei 100 tūkst. vietos ir regionų savivaldos darinių, veikiančių visose 28 Europos Sąjungos valstybėse narėse.

EDUC komisijai pristatytame diskusiniame dokumente O. Žerlauskienė akcentuoja globalaus interneto reguliavimo problematiką bei teisinius iššūkius, kylančius dėl to, jog nors internetas atrodo visa apimanti struktūra, iš tiesų jo veikimas didele dalimi priklauso nuo JAV įsikūrusių organizacijų – pusiau privačių korporacijų, tokių kaip ICANN, veiklos. Savo ruožtu ES, siekdama jos ekonominiam svoriui adekvačios globalios politinės įtakos, taip pat viliasi aktyviai veikti interneto politikos srityje. Pastarasis tai reglamentuojantis dokumentas – O. Žerlauskienės rengiamoje nuomonėje aptariamas Europos Komisijos komunikatas „Interneto politika ir valdymas: Europos vaidmuo formuojant ateities interneto valdymą“.

Rengiamoje RK nuomonėje O. Žerlauskienė kelia tikslą aptarti ES dalyvavimo interneto politikos valdyme aspektus, į kuriuos būtina atsižvelgti siekiant, kad internetas ir toliau išliktų pagrįstas septyniais pamatiniais principais: patikimumu, nuspėjamumu, suderinamumu, saugumu, paprastumu naudotis, kaštų efektyvumu, grėsmių ir atsakomybės mažinimu, skaidrumu ir paprastumu. Siekiant šio tikslo, būsima nuomonė pateiks Europos vietos ir regionų vadžių asamblėjos siūlymus dėl to,

kaip įgyvendinti penkias pagrindines priemones:

1. Kurti inovacijas, orientuotas į vartotoją ir jo pasitikėjimą;
2. Apibrėžti globalius asmens duomenų naudojimo ir jų mainų principus;
3. Stiprinti dialogą tarp privataus ir viešojo sektoriaus;
4. Orientuotis į suderinamumą ir atvirus standartus;
5. Nuolat keistis žiniomis.

Diskusinį dokumentą komentavę net dvylika Regionų komiteto narių – labai didelis skaičius kalbėjusiųjų pirminiame tokio tipo dokumento svarstymo etape – vieningai teigiamai įvertino pranešėjos siūlymus. Kartu Regionų komiteto nariai akcentavo poreikį galutiniam nuomonės dokumente daug dėmesio skirti kibernetinio nusikalstamumo užkardymo tikslams, teisiniams priegios prie interneto reglamentavimo klausimams – pavyzdžiui, jau kuris laikas vykstančiai diskusijai, ar teisė naudotis internetu turi būti pripažinta socialine žmogaus teise, Europos Sąjungos reguliacinio modelio taikymo interneto politikai galimybėms.

RK komisijoje aptarus pirminį nuomonės dokumentą, pranešėjas iki kito posėdžio, šiuo atveju numatyto rugsėjo mėn., turi parengti pirmąjį nuomonės projektą. Jei komisija jį patvirtins, galutinis O. Žerlauskienės parengtos RK nuomonės projektas būtų svarstomas ir priimamas gruodžio pradžioje vykiančioje plenarinėje sesijoje.

Krokuvoje įvykusiame Regionų komiteto EDUC komisijos posėdyje ir 13 d. vykusioje jaunimo politikos klausimams skirtoje konferencijoje „Jaunimo Europa 2014–2020 m.“ dalyvavo ir kiti Lietuvos atstovai – Pagėgių savivaldybės meras V. Komskis, Panevėžio m. savivaldybės tarybos narys V. Trofimovas, Zarasų r. savivaldybės tarybos narys A. Abramavičius.

Kultūros ministerija informuoja

Kultūros ministerija informuoja savivaldybes, kad nuo š. m. liepos 1 d. didėja kultūros darbuotojų atlyginimai. Kultūros darbuotojų, Trišalės tarybos kultūros komiteto ir Kultūros ir meno darbuotojų profesinių sąjungų prašymu LR kultūros ministerija parengė aiškinamąjį raštą, kuriuo rekomenduoja savivaldybėms naudotis rengiantis kultūros darbuotojų atlyginimų didinimui.

SENIŪNAI NUSITEIKĘ RIMTAI

Jurgis Ambrazas

Birželio 20 d. Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos (LSSA) atstovai Rukloje susirinko į septintąjį suvažiavimą ir sąskrydį (*nuotr.*).

2001 m. įsikūrusi asociacija dabar vienija apie puspenkto šimto narių, savivaldybių seniūnų.

Suvažiavime lankėsi Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkė Virginija Baltraitienė, Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėja Vida Ablyingienė, Vidaus reikalų ministerijos Viešosios politikos valdymo departamento Vietos savivaldos politikos vyr. specialistė Janina Guščiuotė, Jonavos mero pavaduotojas Remigijus Osauskas.

„Seniūnus matau kaip arčiausiai bendruomenių esančius žmones“, – sveikindama suvažiavimą pasakė Seimo narė V. Baltraitienė.

Svarstymuose ir diskusijose seniūnai vardijo savivaldos problemas. Buvo atkreiptas dėmesys į menką seniūnijų veiklos finansavimą. Pavyzdžiui, 2013 m. savivaldybių biudžeto dalis, tenkanti seniūnijų veiklai, svyravo nuo 13,19 proc. Kėdainių r. savivaldybėje iki 0,01 proc. Kauno m. savivaldybėje. Lietuvos vidurkis – 3,23 proc.

Pernai patvirtintoje LSSA strategijoje iki 2025 m. nurodomos tokios pačios asociacijai išskylančios grėsmės:

- teisės aktų kūrėjų nepakankamas įsigilinimas į savivaldos žemiausios grandies problemas, jų sprendimo būdus ir finansines galimybes;

- valstybės institucijų neigiamas požiūris ir nepasitikėjimas nevyriausybiniomis organizacijomis; besikeičiantys politiniai prioritetai;

- galimas lėšų viešajam sektoriui mažėjimas.

Suvažiavimas išrinko asociacijos vadovus. Prezidentu antrai kadencijai išrinktas Jonas Samoška – Tauragės r. Mažonų seniūnijos seniūnas. Viceprezidentais išrinkti Nijolė Ilginienė, Jurgis Baltrimas, Vytautas Slabys, Petras Drevinskas, Virgilijus Gaižauskas, Gintas Jasiulionis, Kęstutis Vilkauskas, Vytautas Judickas, Roma Noreikienė, Gintautas Laukaitis.

Seniūnų asociacijos medaliai „Už nuopelnus Lietuvos savivaldai“ įteikti Virgilijui Gaižauskui, Gintui Jasiulionui, Jadvygai Dzencevičienei, Antanui Zalepūgai, Bronislavui Politai, Zoniui Virbalui, Pranui Lukošui, Algirdui Murauskui, Stasiui Jackūnui.

Buvo patvirtinti asociacijos atstovai savivaldybėse.

Suvažiavimas priėmė tokį kreipimąsi į Lietuvos Respublikos Prezidentę:

„Lietuvoje mažas pilietinis aktyvumas, pilietinė veiklos rizika, pilietinė galia, domėjimasis viešaisiais reikalais. Pilietinio aktyvumo indekso vidutinė reikšmė – 38,4, pilietinės veiklos rizikų vertinimo indekso vidutinė reikšmė – 22,2, pilietinės galios indekso vidurkis – 35,0, domėjimosi viešaisiais reikalais indeksas – 41,0. Lietu-

voje galiojantys įstatymai savivaldos teisę priskiria ne teritorinei vietai bendruomenei, o jai atstovaujančioms ir ją aptarnaujančioms valdžios institucijoms. Paradoksaliai savivalda yra laikoma vietos valdžios, o ne vietos žmonių reikalas.

Esamos vietos savivaldos institucijos – savivaldybės – turi per mažai savivaldos, per menkai atstovauja vietinėms bendruomenėms ir pernelyg dažnai tik pasyviai stebi savo teritorijos ekonominę ir socialinę plėtrą. Be to, vietos valdžia šiandien yra geografiškai atitolusi nuo žmonių, nes savivaldybės yra didelės ir nepajėgios realiai atstovauti žmonėms, spręsti visų teritorijos gyventojų ir bendruomenių problemų ir neužtikrina gyventojų teisės dalyvauti savivaldoje. Dėl to Lietuvos visuomenė nėra patenkinta dabartine vietos savivaldos sistema ir nori savivaldą stiprinančių reformų.

Piliečių nuomone, reikia didinti seniūnijų veiklos ir finansinį savarankiškumą. Piliečiai seniūnų nori matyti kaip bendrinančios organizacijos veiklos organizatorių seniūnijoje, numatančių ateities perspektyvas, skatinančių gyventojų iniciatyvas, motyvuojančių gyventojus dalyvauti pokyčių valdymo procese, formuojančių rinkodaros strategiją seniūnijoje. Būtina didinti seniūnijų ekonominį savarankiškumą – suteikti joms daugiau kompetencijų ir finansinių išteklių, kuriais jos galėtų laisvai disponuoti, atsižvelgdamos į specifinius kiekvienos vietos bendruomenės poreikius. Tai skatintų šiuo metu merdinčių miestelių ekonominę, kultūrinę bei socialinę plėtrą ir padėtų stabdyti neigiamus demografinius procesus, sudarytų galimybę gyventojams dalyvauti vietos savivaldoje.

Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos narių atstovų suvažiavimas pritaria Jūsų Ekscelencijos metiniame pranešime išsakytai nuostatai „Investicijų pritraukimas turi tapti ir vietos valdžios tiesiogine atsakomybe. Ar Lietuva taps šalimi, į kurią veržiasi kapitalas, technologijos, inovacijos, kur geros sąlygos dirbti ir užsidirbti, priklauso nuo kiekvieno mero ir seniūno sumanumo ir pastangų“.

Lietuvos savivaldybių seniūnai tai darytų, jeigu Vietos savivaldos įstatymas sudarytų galimybę. Suvažiavimas siūlo Vietos savivaldos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą ir prašo Jūsų Ekscelenciją inicijuoti Vietos savivaldos įstatymo straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo pateikimą Seimui.“

UTENAI – REIŠMINGAS APDOVANOJIMAS

Lolita Kaminskiėnė

Birželio 11–12 d. Vroclave (Lenkija) vykusiam 14-ajame Europos Tarybos susitikime Utenos rajono savivaldybei buvo įteiktas aukščiausias Europos Tarybos apdovanojimas „Už kraštovaizdį“. Apdovanojimas įteiktas už miesto parkų kūrimą, tvarkymą, miesto žaliųjų erdvių pritaikymą visuomenės poreikiams. Atsiimti Europos Tarybos apdovanojimo į Vroclavą vyko Utenos rajono savivaldybės mero pavaduotojas Vidmantas Valinčius ir Teritorijų planavimo ir statybos skyriaus vyr. specialistė Jūratė Paragytė. Atsiimant apdovanojimą dalyvavo Aplinkos ministerijos Saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio departamento direktorius Vidmantas Bezaras.

Europos Tarybos apdovanojimas „Už kraštovaizdį“ yra viena iš priemonių, prisidedančių prie Europos kraštovaizdžio konvencijos įgyvendinimo. Juo siekiama skatinti domėjimąsi kraštovaizdžiu ir išryškinti pavyzdinius valstybių veiksmus saugant ir puoselėjant kraštovaizdį. Apdovanojimas įsteigtas 2008 m. patvirtinus Europos Tarybos apdovanojimo už kraštovaizdį taisykles, kuriose apibrėžti šio apdovanojimo tikslai, procedūros, išskirti projektų vertinimo kriterijai.

Utenos rajono savivaldybei šis apdovanojimas – ne pirmas. Jis papildė įvairių apdovanojimų, pelnytų Lietuvoje ir tarptautinėje arenoje, kraitį. Šiame kraityje – trys Lietuvos savivaldybių asociacijos „Aukšinės krivūlės“ apdovanojimai: už kultūros puoselėjimą (2005 m.), už geriausių šalyje ES paramos panaudojimą (2009 m.), už geriausiai tvarkomą šilumos ūkį (2013 m.). 2013 m. Utenos rajono savivaldybės meras Alvydas Katinas pripažintas geriausiu meru šalyje. 2013 m. taip pat gautas vienas svarbiausių apdovanojimų: tarptautiniame bendruomenių konkurse „The LivCom Awards“, vykusiame Kinijoje, Xiameno mieste, Utenos rajono savivaldybė pelnė aukso apdovanojimą. Tų pačių metų liepos ir rugpjūčio mėnesiais Uteną socialinis projektas „Laimės barometras“ pripažino laimingiausiu miestu Lietuvoje.

Europos kraštovaizdžio konvencijos dešimtmečio proga 2012 m. Utenos rajono savivaldybei buvo įteiktas Aplinkos ministerijos apdovanojimas. Utenos parkai buvo pripažinti geriausiu kraštovaizdžio tvarkymo pavyzdžiu Lietuvoje. Lietuvos kraštovaizdžio apdovanojimą gavusią Utenos rajono savivaldybę Aplinkos ministerija pristatė Europos Tarybos apdovanojimui gauti.

Konkurse Europos Tarybos apdovanojimui gauti dalyvavo 18 projektų iš įvairių pasaulio šalių – Lenkijos, Italijos, Serbijos, Belgijos, Čekijos, Suomijos, Prancūzijos, Vengrijos, Airijos, Latvijos, Olandijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovakijos, Slovėnijos, Ispanijos, Jungtinės Karalystės.

Atsiimant apdovanojimą (iš kairės): Utenos rajono savivaldybės Teritorijų planavimo ir statybos skyriaus vyr. specialistė J. Paragytė, Europos Tarybos Europos kraštovaizdžio konvencijos vykdomoji sekretorė Maguelonne Dejeant-Pons, Aplinkos ministerijos Saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio departamento direktorius V. Bezaras, Utenos rajono vicemeras V. Valinčius, Lietuvos geografų draugijos valdybos narė Giedrė Godienė ir LSA konsultantė aplinkos ir energetikos klausimais Gabriela Kuštan

Utena pristatė projektą, pasakojantį apie ilgametį savivaldybės darbą kuriant keturių parkų želdynų struktūrą – Miesto sodo, Dauniškio, Vyžuonos parkų ir Kraštonos upės pakrantės.

Tarptautinė Europos Tarybos kraštovaizdžio apdovanojimų komisija Utenos savivaldybei nusprendė skirti specialųjį Europos Tarybos Europos kraštovaizdžio konvencijos 2012–2013 metų žymenį už projektą „U-parks. U-turn we love“ („U – parkai. U – posūkis, kuris mums patinka“). Utenos projektą Europos Taryba įvertino taip: „Viešųjų parkų tinklo miesto teritorijoje sutvarkymas atkreipė komiteto dėmesį, nes jis atsveria žemės privatizavimo bangą, atsiradusią po sovietinės santvarkos žlugimo. Čia vieša žemė atgauna savo svarbą, ir ja gali džiaugtis kiekvienas žmogus. Ši miesto parkų sistema yra puikus kraštovaizdžio planavimo pavyzdys, parodantis, kaip panaudoti viešąsias erdves individualiai ir kolektyvinei gerovei.“

Už projektą Lietuvai ir Utenai skirtas specialus Europos Tarybos pažymėjimo ženklas „Už dėmesį miesto kraštovaizdžiui ir jo, kaip bendro turto, puoselėjimą“ ir ypatingas, net 15 kg sveriantis apdovanojimas.

Apdovanojimas buvo skirtas ir Silezijos kraštovaizdžio parkų asociacijai už Šprotavos upės slėnio ekologinių vertybių išsaugojimą. Tai ilgametis projektas, prikėlęs naujam gyvenimui užmirkusias žemes, sudaręs geresnes sąlygas ne tik biologinei įvairovei, bet ir vietos bendruomenei. Kiti du specialūs apdovanojimai, „Už demokratijos stiprinimą“ ir „Už įnašą į europietiškos kultūros puoselėjimą“ skirti Italijos ir Serbijos projektams.

Utenos rajono savivaldybės atstovus konkurse sveikino ir Lietuvos savivaldybių asociacija.

Saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio departamento direktorius V. Bezaras kalbėjo, kad Utena gali būti pavyzdžiu ir didmiesčiams, ir mažesniems miesteliams, kaip saugant, tvarkant gamtines kraštovaizdžio vertybes sukurti jaukias, visiems gyventojams prieinamas ir svečių lankomas žaliąsias erdves. „Savo želdynų planavimo ir tvarkymo kokybe Utena lenkia ir kai kuriuos kurortus ar kurortines teritorijas“, – sakė V. Bezaras.

Birželio 18 d. rajono savivaldybės administracijoje įvyko spaudos konferencija, kurioje buvo pristatytas apdovanojimas „Už kraštovaizdį“, papasakota apie konkurso ir apdovanojimo svarbą, kalbėta apie ateities planus.